

Houtwallen, houtsingels en houtkades

Foto: Andoornbij © Bas van Hulst-Kuiper

De andoornbij vliegt van half mei tot begin september en bezoekt onder andere lipbloemen. Ze nestelt in vermolmd hout. Oude bomen of bomen die half zijn vergaan, geven een juiste biotoop.

- Voedselgelegenheid door plantensoorten die natuurlijk voorkomen bij deze landschapselementen
- Nestgelegenheid: materiaal (hout en bladeren), nestlocatie (dood hout, stengels) en gunstig warm klimaat door beschutting en luwte.
- Verbindingsweg tussen verschillende gelegen biotopen.

[Onderzoek uit 2022](#) wijst uit dat bijen baat hebben bij bloemrijke houtwallen.

Voor een beschrijving van dit landschapselement, zie [De Landschapswijzer](#).

MEER VOEDSEL

Landschapselement versterken door omvormen of beheer:

- Versterk en houd de natuurlijke ondergroei in stand die daar van nature voorkomt zoals look zonder look, dagkoekoeksbloem, fluitenkruid en vingerhoedskruid
- Om de lokale kruiden en planten te laten ontplooiën is bij-vriendelijk maaibeleid (zie bijlage 'Maaibeleid') noodzakelijk. Lokale en kenmerkende plantensoorten kunnen dan spontaan terugkeren.
- Zorg voor verbindingswegen tussen de nieuwe landschapselementen en oude zodat je een verbindingszone creëert.
- Zorg bij het afzetten altijd voor waardevolle overstaanders voor bijen: kies dus voor een struik of boom die nectar of stuifmeel levert. Eenstijlige meidoorn en de zwarte braam zijn favoriet.
- Zorg er voor dat tijdens de gehele vliegperiode (maart tot oktober) voldoende stuifmeel en nectar beschikbaar is. Dit noemen we een volledige bloeihoogte. Hoe je een complete bloeihoogte kunt creëren voor jouw gebied lees je in de bijlage 'Waardevolle planten'.
- Voeg verspreid staande bomen toe met daaronder verschillende bloeiende struiken. Gebruik zo veel mogelijk streekeigen bomen en struiken.
- Voor meer informatie zie bijlage 'Waardevolle planten'.

Landschapselement versterken door aanplant:

- Aanplanten van nieuwe struiken of bomen is bij oudere, meer natuurlijke situaties van houtwallen, houtsingels en -kades niet wenselijk. Bij recent aangeplante elementen kan het wel een goede manier zijn om de biodiversiteit te vergroten. Zie volgende punten.
- Om het voedselaanbod te versterken kan er, naast juist maaibeleid, ook voor gekozen worden om een rijke ondergroei in te zaaien. Denk er wel aan dat de planten en kruiden streekeigen moeten zijn en bij het landschap horen.

MEER NESTGELEGENHEID

- Creëer extra nestgelegenheid door inhammen te maken. Hierdoor komt beschikbare grond open en uit de wind te liggen. Dit zorgt voor een aangename temperatuur voor de wilde bij. De bij kan hierdoor zorgeloos nestelen. Struiklaag biedt eveneens luwte en een gunstig opwarmingseffect.
- Probeer waar mogelijk het dode en/of gesnoeiëde hout (boomstammen, kluiten, stengels) te laten liggen, dit zijn ideale plekken voor zowel de ondergrondse als de bovengrondse nestelaars. Het hout moet door de zon beschenen worden (minimaal 6 uur per dag).
- Laat dode bomen staan. Zijn er geen dode bomen? Dan kun je één of meer bomen 'ringen' op het moment dat je gaat dunnen of een open plek gaat maken. De sapstroom wordt onderbroken en de boom sterft langzaam af. Je kunt bomen ook op twee of drie meter hoogte kappen, er blijft dan een lange stobbe staan die afsterft.
- Creëer extra nestgelegenheid door zomen te maken, het liefste zuid gericht. Geleidelijke overgangen tussen wel en niet beheerde terreinen zijn belangrijk. Vermijd hierbij rechte lijnen en strakke lijnen zodat er luwten en tegen de wind beschermde 'uitsparingen' ontstaan. Dit biedt voldoende warmte, nestgelegenheid in stengels en dood hout en groter voedselaanbod. Door in de luwten te zorgen voor losse grond geef je bodemnestelaars ook een kans (zie 'Nestgelegenheid').